

Handelsbankens Tjänstepension

Försäkringsvillkor 2026:1

Dessa villkor gäller från och med 11 maj 2026 och de avser försäkringsavtal som ingåtts såväl före som efter detta datum och som förts över till bolagets nya försäkringssystem.

För avtal som ingåtts före 13 juni 2009 innehåller villkoren i vissa avseenden särskilda regler.

Innehållsförteckning

Allmänna villkor.....	3
1. Viktiga begrepp	3
2. I Handelsbankens Tjänstepension kan följande försäkringar tecknas	3
3. Behörighet att teckna Handelsbankens Tjänstepension.....	3
4. Ikraftträdande av avtal och försäkringsskyddets inträde.....	3
5. Uppsägning av försäkringsavtal och försäkringsskyddets upphörande	3
6. Handelsbanken Livs rätt att ändra försäkringsavtal.....	4
7. Riskbedömning	4
8. Fortsättningsförsäkring och efterskydd	4
9. Pensionsmedförande lön.....	4
10. Indexering	5
11. Premie och betalning av premie	5
12. Premiebefrielse vid sjukdom och olycksfall.....	6
13. Förvaltning av försäkringskapital	6
14. Villkorad återbäring	8
15. Äganderätt samt rätt att ändra eller på annat sätt förfoga över enskild försäkring	8
16. Ändringsrätt vid inträffad familjehändelse	8
17. Återköp	9
18. Flytt av försäkringskapital.....	9
19. Begränsningar i enskild försäkrings giltighet.....	9
20. Avgifter	10
21. Utbetalning från försäkring.....	11
22. Tidpunkt och sätt för utbetalning.....	11
23. Räntebestämmelser vid utbetalning.....	11
24. Förmänstagare.....	11
25. Avkastningsskatt	12
26. Preskription	12
27. Ansvar för felaktiga och försenade meddelanden	12
28. Ansvarsbegränsning.....	12
29. Mäklare	12
30. Information till den försäkrade	12
31. Behandling av personuppgifter	13
32. Skaderegistrering	13
Produktvillkor	14
Ordförklaringar.....	18
Kundklagomål i Handelsbanken Liv	19

Allmänna villkor

Dessa villkor gäller för Handelsbankens Tjänstepension. Utöver villkoren gäller försäkringsavtalslagen samt allmän svensk lag i övrigt. Försäkringsgivare är Handelsbanken Liv Försäkringsaktiebolag, nedan kallat Handelsbanken Liv.

För varje försäkringsåtagande inom Handelsbankens Tjänstepension ingås ett försäkringsavtal om en försäkring.

Som förutsättning för att ingå försäkringsavtal fordras ett kundavtal mellan försäkringstagaren och Handelsbanken Liv. Kundavtalet kan även kallas pensionsavtal och reglerar bland annat vilka försäkringar och kategorier av anställda som omfattas.

Försäkringsavtal och försäkring samt villkoren för dessa grundar sig på de uppgifter som försäkringstagaren och/eller den försäkrade skriftligen lämnat till Handelsbanken Liv. Om någon uppgift är oriktig eller ofullständig gäller bestämmelserna i försäkringsavtalslagen, läs mer under punkt 19 Begränsningar i enskild försäkrings giltighet.

Villkoren avser Handelsbanken Livs försäkringsåtaganden. Arbetsgivaren svarar själv för eventuella avvikelser mellan sina pensionsutfästelser och Handelsbanken Livs åtaganden.

Arbetsgivaren åtar sig att betala samtliga premier.

1. Viktiga begrepp

Försäkringsgivare är Handelsbanken Liv Försäkringsaktiebolag, organisationsnummer 516401-8284, med säte i Stockholm.

Försäkringstagare är den arbetsgivare som tecknat försäkringsavtal om enskild försäkring med Handelsbanken Liv och är ägare till försäkringen. När tjänstepensionen är privatägd är den anställda försäkringstagare och försäkrad. Den anställda ingår då avtal om enskild försäkring med Handelsbanken Liv.

Försäkrad är den anställda som har sitt liv eller sin hälsa försäkrad.

Förmånstagare är den som har rätt till utbetalning från försäkringen enligt gällande förmånstagarförordnande.

2. I Handelsbankens Tjänstepension kan följande försäkringar tecknas

- Alderspension
- Alderspension med återbetalningsskydd
- Premiebefrielseförsäkring
- Sjukförsäkring
- Familjepension

Tillägg av försäkring inom Handelsbankens Tjänstepension är tillåtet om detta tillägg var valbart när ursprunglig försäkring tecknades, och tillägget är nyteckningsbart enligt nuvarande regler.

Vid nyteckning av Premiebefrielseförsäkring, Sjukförsäkring eller Familjepension, nedan gemensamt kallat trygghetsförsäkringar, krävs hälsoprövning enligt de regler som vid varje tidpunkt gäller för respektive försäkring.

3. Behörighet att teckna Handelsbankens Tjänstepension

Försäkringstagare är den som ingår avtal om försäkring med Handelsbanken Liv. Om försäkringstagaren är en arbetsgivare ska denne ha fast driftsställe i Sverige.

Försäkrad kan vara den som:

- a. har fyllt 16 år och
- b. är bosatt i Sverige eller i annat nordiskt land och pendlar över gränsen till sin arbetsgivare i Sverige

För Premiebefrielseförsäkring och Sjukförsäkring krävs även att den försäkrade:

- c. omfattas av svensk socialförsäkring.

Högsta inträdesålder framgår av produktvillkoren för respektive försäkring.

Ovanstående regler gäller även vid ansökan om höjning av försäkringsskydd eller vid sådan ändring som kräver Handelsbanken Livs samtycke.

4. Ikraftträdande av avtal och försäkringsskyddets inträde

Pensionsavtalet börjar gälla när Handelsbanken Liv har bekräftat försäkringstagarens accept på den av Handelsbanken Liv lämnade offerten. Finns en annan tidpunkt angiven i pensionsavtalet eller offerten gäller den tidpunkten.

Försäkringsavtal avseende enskild försäkring eller ändring av sådan börjar gälla då Handelsbanken Liv mottagit fullständig ansökan eller från den senare tidpunkt som anges i ansökan. För att ett försäkringsavtal ska gälla förutsätts att första premie betalats, eller vid flytt att det överförda försäkringskapitalet placerats i Alderspension, och att Handelsbanken Liv bekräftat att avtalet kommit till stånd.

Försäkringsskyddet avseende enskild trygghetsförsäkring inträder om premie betalas, under förutsättning att detta sker senast på premiefakturans förfallodag och försäkringsavtalet då kommit till stånd enligt Handelsbanken Livs riskprövningsregler. Försäkringsskyddet gäller från den tidpunkt som anges i ansökan, under förutsättning att försäkringen enligt Handelsbanken Livs riskprövningsregler kan beviljas mot normal premie utan förbehåll och utan krav på återförsäkring.

Kan en försäkring beviljas endast mot förhöjd premie eller förbehåll, inträder försäkringsskyddet om försäkringstagaren accepterat erbjudandet om försäkringsskydd på dessa villkor och första premien för försäkringen betalats. Försäkringsskyddet gäller från den tidpunkt som anges i ansökan. Om Handelsbanken Liv ska återförsäkra viss del av avtalet på grund av dess storlek, inträder ansvarigheten för denna del när återförsäkringen beviljats. Dessa regler gäller även vid utökning av befintlig försäkring.

I samband med att pensionsavtalet upprättas ger arbetsgivaren varje anställd som omfattas av pensionsavtalet fullmakt att för arbetsgivarens räkning ingå avtal om enskild tjänstepensionsförsäkring avseende den anställda. Fullmakten lämnas genom accept av dessa allmänna villkor. Arbetsgivaren kan dock förbehålla sig rätten att själv ingå varje försäkringsavtal. Lämnad fullmakt kan när som helst återkallas skriftligen.

5. Uppsägning av försäkringsavtal och försäkringsskyddets upphörande

Pensionsavtalet

Pensionsavtalet kan sägas upp av Handelsbanken Liv eller försäkringstagaren. Om pensionsavtalet upphör att gälla på grund av uppsägning eller vid avtalstidens slut har Handelsbanken Liv rätt att säga upp de försäkringar som är knutna till pensionsavtalet enligt nedanstående bestämmelser.

Uppsägning av försäkringsavtal från försäkringstagarens sida

Försäkringstagaren kan säga upp försäkringsavtal om enskild försäkring, dock måste hänsyn tas till oåterkalleligt insatt förmånstagare.

Försäkringsavtal och försäkringsskydd kan upphöra tidigast dagen efter den dag då anmälan kommit Handelsbanken Liv tillhanda. Skyddet upphör dock senast vid den avtalade försäkringstidens slut.

För Alderspension medför uppsägning av försäkringen eller anmälan om anställningens upphörande att försäkringen läggs i fribrev när uppsägningen fått verkan.

I vilken utsträckning försäkringsskyddet gäller under tjänstledighet framgår av pensionsavtal och försäkringsbesked.

Uppsägning av försäkringsavtal från Handelsbanken Livs sida
Handelsbanken Liv kan inte säga upp avtal om enskild försäkring före försäkringstidens slut annat än till följd av brott mot upplysningsplikten, obetald premie eller att pensionsavtalet sagts upp. När uppsägning av försäkringsavtal från Handelsbanken Livs sida fått verkan upphör försäkringsskyddet avseende Premiebefrielseförsäkring, Sjukförsäkring, Familjepension och Extra familjepension senast vid försäkringstidens slut.

För avtal om Ålderspension medför uppsägningen att försäkringen läggs i fribrev när uppsägningen fått verkan.

Uppsägning av försäkringsavtal efter inträffat försäkringsfall
Om försäkringsavtal om enskild försäkring sägs upp under pågående försäkringsfall, av annat skäl än till följd av brott mot upplysningsplikten, upphör inte enskild försäkring att gälla till den del från vilken utbetalning sker. Utbetalning på grund av den försäkrades dödsfall fortsätter på oförändrade villkor under avtalad utbetalningstid. Ersättning på grund av arbetsoförmåga lämnas med oförändrat belopp under förutsättning att graden av arbetsoförmåga består. Om graden av arbetsoförmåga ökar sker ingen ökning av ersättnings storlek. Om graden av arbetsoförmåga minskar sker motsvarande minskning av ersättnings storlek. Om arbetsoförmågan upphör, upphör hela försäkringsavtalet och försäkringsskyddet att gälla.

Flytt

Vid flytt av försäkringskapital upphör Ålderspension och trygghetsförsäkringar att gälla när flytten genomförs.

6. Handelsbanken Livs rätt att ändra försäkringsavtal

Handelsbanken Liv har rätt att under försäkringstiden ändra dessa försäkringsvillkor och försäkringsavtalet i övrigt om det behövs på grund av försäkringsavtalets art eller någon annan särskild omständighet. Ändringen kan avse beräkningsantaganden, livslängdsantaganden, avgifter och försäkringsvillkor i övrigt. Som annan särskild omständighet räknas till exempel ändrad lagstiftning eller lagtillämpning, myndighets föreskrift eller annan grundläggande förutsättning för försäkringsavtalet.

Att pensionsavtalet upphört att gälla räknas också som annan särskild omständighet. Om försäkringstagaren i dessa fall även tecknat försäkringar enligt individuella särskilda villkor, kan dessa särskilda villkor komma att bortfalla om pensionsavtalet upphör.

För att en villkorsändring ska få verkan mot försäkringstagare och försäkrad fordras att vederbörande fått skriftlig information som denne kan behöva om ändringen. Villkorsändringen gäller då från nästkommande premiebetalning och får med vissa undantag verkan även för redan intjänat kapital. Ändringar på grund av ändrad lagstiftning eller lagtillämpning eller myndighets föreskrift kan börja gälla omedelbart.

Handelsbanken Liv kan inte göra en ändring som medför att hittills intjänad försäkringsförmån sänks, såvida det inte följer av särskild bestämmelse i dessa villkor eller av lag eller myndighetsingripande.

Försäkringstagare/försäkrad/förmånstagare är skyldig att lämna kompletterande personuppgifter om Handelsbanken Liv vid behov så kräver. Uteblivna uppgifter kan innebära inskränkningar i förfoganderätten över försäkringsavtalet.

Förlängning av Ålderspension

Handelsbanken Liv har rätt att förlänga Ålderspension med ett år från avtalad utbetalningstidpunkt, om försäkrad inte svarar på Handelsbanken Livs årliga avisering inför den avtalade utbetalningstidpunkten. Om försäkringen förlängs fortsätter försäkringsavtalet att gälla på samma sätt, med vid var tid gällande

försäkringsvillkor, som innan förlängningen. Efter den ursprungligt avtalade utbetalningstidpunkten kan den försäkrade när som helst inkomma med begäran om att pensionsutbetalningen ska starta. Om tidpunkt och sätt för utbetalning, se punkt 22 Tidpunkt för sätt och utbetalning.

7. Riskbedömning

Vid tecknande av försäkring, och vid vissa typer av ändringar, krävs hälsoprövning enligt Handelsbanken Livs vid var tid gällande riskprövningsregler.

Hälsoprövningen avser hälsotillståndet intill den tidpunkt då försäkrads anslutning anmäls eller begäran om ändring, samt fullständiga hälsoundersökningar, inkommer till Handelsbanken Liv. Motsvarande gäller då premiebetalning återupptas efter tjänstledighet.

Handelsbanken Liv har fastställt en övre gräns för hur stor försäkringsrisk bolaget är villigt att godta för en enskild försäkrad. Försäkringsrisken bedöms sammanlagt avseende samtliga försäkringsåtaganden i Handelsbanken Liv.

8. Fortsättningsförsäkring och efterskydd

Om den försäkrade lämnar sin anställning hos arbetsgivaren före den pensionsålder som angivits i pensionsavtalet eller som särskilt gäller för den anställde har denne rätt till fortsättningsförsäkring enligt nedanstående regler. Detta förutsätter att den försäkrade omfattats av försäkringsavtalet under minst 6 månader. Motsvarande rätt föreligger vid tjänstledighet under vilken arbetsgivaren inte erlägger premie.

Fortsättningsförsäkring tecknas i Handelsbanken Liv efter särskild ansökan av den försäkrade. Rätten att teckna fortsättningsförsäkring måste utnyttjas inom tre månader från den dag då anställningen upphört.

Fortsättningsförsäkring tecknas utan hälsoprövning.

Rätten till fortsättningsförsäkring avser bara Sjukförsäkring, Familjepension, Extra Familjepension och Premiebefrielseförsäkring för respektive försäkring.

Fortsättningsförsäkringen kan ha annan utformning och premie än tidigare försäkring. Försäkringsbeloppet får inte överstiga det som gällde för tidigare försäkring och försäkringstiden får inte sträcka sig längre. För Sjukförsäkring kan ersättningsnivåerna inte överstiga den maximalt tillåtna ersättningsnivån för fortsättningsförsäkring grundad på den försäkrades arbetsinkomst vid tecknandet av fortsättningsförsäkringen. Närmare bestämmelser om rätten till fortsättningsförsäkring finns i respektive produktvillkor.

Under den tid när rätt att teckna fortsättningsförsäkring föreligger, gäller ett förlängt försäkringsskydd på oförändrade villkor, efterskydd, utan att premie behöver betalas, dock längst till och med den avtalade försäkringstiden för försäkringen.

Om fortsättningsförsäkring tecknas upphör efterskyddet att gälla senast när fortsättningsförsäkringen börjar gälla.

Efterskyddet minskas med det försäkringsskydd den försäkrade kan få genom annan anställning.

Under efterskyddstid bestäms förmånen med hänsyn till den pensionsmedförande lön som gällde omedelbart före efterskyddstidens början respektive vid varje tidpunkt gällande prisbasbelopp.

9. Pensionsmedförande lön

Med pensionsmedförande lön avses den lön som anmäls av arbetsgivaren, dock med beaktande av bestämmelserna om höjningsrätt.

För ägare ska vid skadestånd en jämförelse ske mellan den till Handelsbanken Liv anmälda lönen och den före skadefallet faktiskt

taxerade inkomsten av tjänst. Om den till Handelsbanken Liv anmälda lönen är högre än den taxerade inkomsten måste försäkringstagaren visa att företaget varaktigt kan producera en arbetsinkomst som minst uppgår till den till Handelsbanken Liv anmälda lönen. Om så sker har den försäkrade rätt till högst den ersättning som är anmäld till Handelsbanken Liv.

Höjning av pensionsmedförande lön

Höjning av pensionsmedförande lön kan endast ske efter arbetsgivarens anmälan enligt Handelsbanken Livs vid var tid gällande riskprövningsregler.

Höjning av pensionsmedförande lön kan ske upp till den vid var tid gällande övre gräns för försäkringsrisk som Handelsbanken Liv fastställt ska gälla för enskild försäkrad. Tillåten höjningsrätt framgår av pensionsavtalet.

Under pågående skadefall kan höjning av lön ske upp till maximalt tillåten höjningsrätt enligt pensionsavtalet. Höjningen får i dessa fall endast verkan på premie till Ålderspension. Höjning av försäkringsbelopp i trygghetsförsäkring till följd av höjd pensionsmedförande lön kan ske efter avslutat skadefall enligt Handelsbanken Livs vid var tid gällande riskprövningsregler.

Retroaktiv ändring av pensionsmedförande lön

Höjning av lön kan ske retroaktivt, som längst avseende en period från den 1 januari föregående kalenderår. För trygghetsförsäkringar får ändring av lön endast verkan från tidpunkten för anmälan och framåt.

Vid retroaktiv lönesänkning sker ingen återbetalning av redan inbetalda premier till trygghetsförsäkringar.

10. Indexering

Indexering innebär en automatisk höjning av försäkringsbelopp, premie eller uppräkningsbelopp för försäkringar i pensionsavtalet.

Indexering sker normalt baserat på förändringar i prisbasbeloppet. Om den avtalade premien är uttryckt i antal prisbasbelopp sker anpassning av premiens storlek till nytt fastställt prisbasbelopp vid försäkringens huvudförfalldag.

Så kallad frilagd premie vid val av alternativ ITP inom ITP2 kan höjas enligt Handelsbanken Livs vid var tid gällande riskprövningsregler.

Uppräkning av ersättningsbelopp

Vid skadefall, under pågående utbetalning, sker uppräkningsbeloppet från Premiebefrielseförsäkring respektive Sjukförsäkring årligen per den 1 januari, i enlighet med förändringen av prisbasbeloppet. Uppräkning av ersättningsbeloppet kan högst ske till den nivå som fastställts i Handelsbanken Livs vid var tid gällande riskprövningsregler.

Om prisbasbeloppet sänks lämnas ersättningsbeloppet oförändrat.

11. Premie och betalning av premie

Premieberäkning

Premie beräknas för varje försäkring för sig.

Premien för Premiebefrielseförsäkring, Sjukförsäkring, Familjepension och Extra Familjepension beräknas utifrån de antaganden och beräkningsförutsättningar som gäller för att fastställa premiens storlek. Beräkningsantaganden som Handelsbanken Liv använder vid premieberäkning är till exempel ålder och kön samt antaganden om sjuklighet och livslängd i samhälle och försäkringsbestånd. Pensionsmedförande lön är en beräkningsförutsättning vid beräkning av premie för Premiebefrielse- och Sjukförsäkring. Premien bestäms för ett år i taget.

Handelsbanken Liv har rätt att ändra de antaganden och beräkningsförutsättningar som ligger till grund för premieberäkningen

inför varje ny premiebetalning. Omräkning av premie gäller från och med nästkommande premieperiod.

Premie för Ålderspension kan betalas som engångspremie, engångspremie i serie eller extrapremie. Engångspremie eller extrapremie kan endast betalas för nyteckningsbara försäkringar.

Varje premie som betalas för Ålderspension ger upphov till ett försäkringskapital. Kapitalets storlek är beroende av avkastningen och de avgifter och antaganden om livslängd som Handelsbanken Liv tillämpar, samt den avkastningsskatt som Handelsbanken Liv är skyldig att betala.

Handelsbanken Liv har rätt att ändra garanterad ränta, avgifter och livslängdsantaganden för kommande premiebetalningar.

För försäkringsavtal som ingåtts före 13 juni 2009 gäller att Handelsbanken Liv inte har rätt att ändra garanterad ränta och livslängdsantaganden före första utbetalningen. Handelsbanken Liv är dock inte skyldig att med oförändrad garanterad ränta och livslängdsantaganden ta emot andra premier än redan avtalade.

Omräkning av försäkringsförmåner och premier sker på huvudförfalldagen. Vid övergång till nytt pensionsavtal kan omräkning av försäkringsförmåner och premie ske vid det nya avtalets första giltighetsdag för den försäkrade.

Vid höjning av premie för försäkring som inkluderar premiebefrielse gäller en övre gräns för hur stor försäkringsrisk Handelsbanken Liv är villigt att godta för en enskild försäkrad.

Handelsbanken Liv har rätt att bestämma en lägsta sparpremie som kan inbetalas till en försäkring.

Betalning av premie

Premie ska betalas från och med den dag försäkringsskyddet inträtt till och med den sista dagen det upphör. Om den försäkrade avlider ska premie betalas för hela den månad som dödsfallet inträffade.

Premier faktureras månadsvis och betalas på sätt som överenskommit.

Arbetsgivaren är skyldig att informera Handelsbanken Liv om förändringar i dennes pensionsåtagande som påverkar premiebetalningarna.

Om arbetsgivaren önskar betala premie för en viss anställd, utöver vad som följer av den pensionsmedförande lönen, extrapremie, kan premien endast avse Ålderspension eller Ålderspension med återbetalningsskydd. Arbetsgivaren ska ange när premie som betalas in utgör extrapremie. Extrapremie kan bara betalas till Ålderspension som kan nytecknas, dock med undantag för förvaltningsformen livförvaltning där extrapremie kan betalas trots att Ålderspension inte kan nytecknas.

I andra fall än vid extrapremie har arbetsgivaren rätt att vid nästkommande avisering tillgodoräkna sig för mycket inbetalda premier. Överskott av inbetalda premier kan återbetalas under förutsättning att alla förfallna premier för gällande tjänstepension har betalats. Om överskottet beror på Premiebefrielseförsäkring ska överskjutande belopp alltid återbetalas.

Om den försäkrade lämnar sin anställning har arbetsgivaren rätt att på begäran tillgodoräkna sig sådana premier för Ålderspension som avser tid från anställningens upphörande, såvida inte utbetalning av återbetalningsskydd har hunnit påbörjas.

Fakturerat belopp ska vara Handelsbanken Liv tillhanda senast på förfalldagen. Trygghetsförsäkring som inte till fullo har betalats kan efter påminnelse sägas upp av Handelsbanken Liv.

Vid tillgodoräkning av premier som placerats på Ålderspension har Handelsbanken Liv rätt att avräkna de eventuella kostnader som Handelsbanken Liv har haft då försäkringen varit i kraft. Har placering

skett i fonder har Handelsbanken Liv även rätt att avräkna eventuella kursförluster före återbetalning/återföring.

Arbetsgivaren avgör hur premiebetalning ska ske vid tjänstledighet.

Om återbetald premie kommit i retur till Handelsbanken Liv, görs ny återbetalning endast med belopp överstigande 100 kronor.

Utebliven eller försenad premiebetalning

Om hela den fakturerade premien för försäkringar knutna till ett pensionsavtal inte kommit Handelsbanken Liv tillhanda på förfalldagen har Handelsbanken Liv rätt att säga upp samtliga försäkringar. Om det är första premien som inte betalats har försäkringsavtalet inte trätt i kraft och någon uppsägning kommer därför inte att ske.

Uppsägningen ska skickas till premiebetalare och den försäkrade. Den får verkan 14 dagar efter det att uppsägningen skickats, om inte premien betalas under denna tid. För trygghetsförsäkring innebär uppsägningen att försäkringen upphör att gälla. För Ålderspension medför uppsägningen att försäkringskapitalet läggs i fribrev.

Återupplivning

Om en trygghetsförsäkring upphört att gälla efter uppsägning på grund av obetald premie börjar försäkringen gälla på nytt då den förfallna premien betalas, under förutsättning att det sker inom tre månader från det att uppsägningen fick verkan. Motsvarande gäller om ansvarigheten för Ålderspension har reducerats.

Ändring för förfluten tid

Retroaktiva premier till Ålderspension och avgifter faktureras snarast efter att Handelsbanken Liv mottagit fullständiga handlingar samt medgivit ändringen. Trygghetsförsäkringar kan aldrig avslutas eller ändras retroaktivt.

Premien betalas av försäkringstagaren så länge anställningsförhållandet fortgår eller till dess annan överenskommelse träffas. Handelsbanken Liv har rätt att återbetala premie och reducera försäkringskapitalet utan den försäkrades medgivande i följande fall:

- premie har betalats in efter anställningens upphörande
- premie har felaktigt betalats vid tjänstledighet
- premie har betalats in även då tjänstepensionen är tryggs på annat sätt.

Det som återbetalas för förfluten tid är det lägsta av summa inbetalda premier eller försäkringskapitalet som dessa inbetalda premier gett upphov till per den dag återbetalningen görs. Inga premier för trygghetsförsäkringar återbetalas för förfluten tid. Försäkringskapital och garanterat kapital på Ålderspension reduceras med motsvarande belopp som har återbetalats till försäkringstagaren. Hur lång retroaktivitet som accepteras regleras i Handelsbanken Livs vid var tid gällande regelverk. Om återbetald premie kommit i retur till Handelsbanken Liv, görs ny återbetalning endast med belopp överstigande 100 kronor.

12. Premiebefrielse vid sjukdom och olycksfall

Om försäkringen innehåller Premiebefrielseförsäkring framgår det av produktvillkoren när premie inte behöver betalas.

13. Förvaltning av försäkringskapital

Ålderspension kan ha tecknats med följande förvaltningsformer:

- Fondförvaltning
- Livförvaltning
- Garanterad ränta

Mottagna premier samt försäkringskapital som flyttats till eller inom Handelsbanken Liv förvaltas på det sätt som angivits för försäkringen. Om inte försäkringstagaren bestämt annorlunda kan den försäkrade bestämma placering för kommande premier i

nyteckningsbar försäkring. Sådan ändring måste göras minst en bankdag före premiebetalningen för att kunna beaktas.

Nyteckning kan endast ske i förvaltningsform fondförvaltning.

Fondförvaltning

Försäkringskapitalet placeras i andelar i sådana fonder som enligt Handelsbankens Livs regler kan knytas till försäkringen. Handelsbanken Liv har rätt att bestämma ett högsta antal fonder som samtidigt får vara knutna till försäkringen. Fondandelarna ägs av Handelsbanken Liv. Handelsbanken Liv har inte något ansvar för värdeutvecklingen av fondandelarna.

All handel av fonder förutsätter att Handelsbanken Liv kan genomföra handel av aktuell fond.

Pensionen varierar med värdet av de fondandelar som är knutna till försäkringen när utbetalning ska ske.

När och hur placeras premie och inflyttat kapital

Första premie och engångspremie kan placeras i försäkringen tidigast när försäkringsavtalet börjar gälla. Placering i fondandelar sker inom fem bankdagar efter det att Handelsbanken Liv tagit emot uppgifter om den försäkrades val och premie har mottagits i sin helhet, dock tidigast på den dag försäkringen är begärd att träda i kraft. Det gäller även kommande premier och kapital som flyttas till försäkringen.

Placering i fondandelar sker till det andelsvärde som offentligt noterats för den dag transaktionen sker eller till motsvarande kurs som Handelsbanken Liv på objektiva grunder bestämt.

I avtal tecknade från och med 27 februari 2023 placeras premie och kapital, om inte den försäkrade anvisat någon placeringsprofil, i den entrélösning som Handelsbanken Liv anvisar. Entrélösningen innebär att den försäkrade lämnar fullmakt till Handelsbanken Liv, i den omfattning bolagets entrélösning gäller för försäkringen, att i den försäkrades ställe utöva placeringsrätten i enlighet med försäkringsavtalet. Entrélösningen finns beskriven på handelsbanken.se/hallbar-pension. Där finns även det vid var tid gällande regelverket för entrélösningen.

Den försäkrade kan göra egna fondval. Information om aktuellt fondutbud finns på handelsbanken.se/fondkurser_tjanstepension

Försäkringen tillgodoräknas inte någon ränta innan fondplacering sker.

Ändra placeringsprofil och byta fonder

Den försäkrade har rätt att byta fonder för försäkringskapitalet samt ändra placeringsprofil för kommande premier inom aktuellt fondutbud för Handelsbankens Tjänstepension. Försäkringskapitalets värde vid byte av fond är aktuellt fondandelsvärde. Fondbyte sker inom fem bankdagar från begäran. Begäran om ändring av placeringsprofil och fondbyte görs på våra digitala mötesplatser.

Entrélösningen kan kombineras med egna fondval.

Handelsbanken Liv tar hänsyn till en omplaceringsorder per dag och är inte skyldig att genomföra ofullständiga eller felaktigt ifyllda sådana.

Om försäkringstagare/försäkrad/förmänstagare har adress i USA, eller annat land med restriktioner för handel med fonder, kan rätten att byta fonder på försäkringskapitalet begränsas helt eller delvis.

Ändra fondutbud

Om en fond som kan knytas till en försäkring inte längre motsvarar Handelsbanken Livs kvalitetskrav eller på grund av omständighet utanför Handelsbanken Livs kontroll, förbehåller sig Handelsbanken Liv rätten att stänga en fond för ytterligare premier och/eller fondbyten. Av samma skäl förbehåller sig Handelsbanken Liv även rätten att utesluta en fond ur tillgängligt fondutbud. Medel i en utesluten fond placeras då i annan lämplig fond eller, om sådan inte

finns i det erbjudna sortimentet, i en kort räntefond, så kallad penningmarknadsfond. Handelsbanken Liv har inte rätt att ta ut avgift för detta.

Handelsbanken Liv informerar innan sådan förändring och/eller fondbyte görs. I allmänhet är det den försäkrade som har rätten att byta fonder. Där så är fallet är i denna punkt försäkringstagare och den försäkrade samma person.

Livförvaltning (kan inte nytecknas)

Mottagna premier förs till Handelsbanken Livs förvaltning i enlighet med försäkringsrörelselagens krav. Det innebär att medlen placeras i kapitalplaceringsportföljer som innehåller räntebärande och aktierelaterade tillgångar med fördelning utifrån portföljernas beslutade strategi och risknivå. Kapitalförvaltningsportföljerna skiljer sig därmed åt genom olika sammansättning av tillgångsslagen.

Sammansättningen i varje kapitalförvaltningsportfölj beslutas av Handelsbanken Livs styrelse. På grund härav saknar försäkringstagaren möjlighet att själv påverka hur försäkringskapitalet förvaltas. Medlen placeras i den kapitalförvaltningsportfölj som försäkringstagaren har valt.

Hela den mottagna premien utgör villkorad återbäring. Ålderspensionen innehåller därför ingen garanti utan försäkringskapitalets värde är beroende av värdeutvecklingen i portföljen.

Beräkningen av försäkringskapitalet baseras på inbetalda premier, utbetalda försäkringsersättningar, avkastningsräntan, uttag av avgifter och avkastningsskatt samt på antagande om livslängd. Handelsbanken Liv har rätt att ändra livslängdsantagande under försäkringstiden.

Avkastningsräntan beräknas månadsvis och baseras på portföljens ackumulerade totalavkastning under kalenderåret.

Mottagen premie förräntas från och med den dag den bokförts på Handelsbanken Livs konto, dock tidigast 31 dagar före Ålderspensionens försäkringstekniska dateringsdag.

Utbetalning

Inför första utbetalningen av livförvaltning fastställs ett initialt försäkringsbelopp utifrån det försäkringskapital som finns vid tidpunkten för omräkningen. Det fasta utbetalningsbeloppet innebär att det initiala försäkringsbeloppet därefter följer det av Statistiska Centralbyrån fastställda konsumentprisindex (KPI). Uppräkning med KPI sker vid varje årsskifte. Den baseras på den procentuella förändringen av KPI mellan de två närmast föregående septembermånaderna. Om KPI är negativt skrivs försäkringsbeloppet ned i motsvarande mån under förutsättning att inte gällande regler i inkomstskattelagen föreskriver annat. Vid första årsskiftet sker indexering i proportion till de antal månader som utbetalning pågått.

I samband med första utbetalningen, överförs medel motsvarande försäkringskapitalet från en portfölj med livförvaltning till en portfölj med förvaltning för att värdesäkra Handelsbanken Livs åtagande. Handelsbanken Liv garanterar värdesäkring med KPI-förändringen oavsett portföljens värdeutveckling.

Om svenska staten upphör med att emittera realränteobligationer eller om dessa utformas på ett sätt som innebär att Handelsbanken Liv inte kan matcha sitt åtagande om fast utbetalning har Handelsbanken Liv rätt att ändra utbetalningsmodell.

Handelsbanken Livs resterande åtagande värderas och omvandlas till ett försäkringskapital. De återstående utbetalningarna kommer då att ske enligt den metod som Handelsbanken Liv då tillämpar för periodiska utbetalningar.

Eftersom det fasta försäkringsbeloppet är oberoende av avkastningsskatt och avgifter under utbetalningstiden sker inget löpande avgifts- och skatteuttag. Istället beräknas det initiala försäkringsbeloppet med antagande om avgifts- och skatteuttag,

vilket påverkar försäkringsbeloppets storlek. Handelsbanken Liv är skyldig att betala avkastningsskatt på det kapital som är hänförligt Ålderspensionen.

Avkastningens storlek beräknas schablonmässigt till genomsnittet av statslåneräntan föregående år multiplicerat med värdet av Handelsbanken Livs resterande åtagande vid ingången av kalenderåret.

För Ålderspension med en längre utbetalningstid än fem år gäller att försäkringstagaren efter fem års utbetalning har möjlighet att ändra från fast utbetalning till utbetalning från livförvaltning. Avgift för ändring tas ut enligt vid varje tidpunkt gällande prislista.

Förvaltning med garanterad ränta (kan inte nytecknas)

Mottagna premier förs till Handelsbanken Livs förvaltning i enlighet med försäkringsrörelselagens krav. Det innebär att medlen placeras i tillgångsslagen räntebärande värdepapper, fastigheter och aktier på ett sådant sätt att Handelsbanken Livs förpliktelser att utge försäkringsersättning är tryggad. Försäkringstagaren saknar därför möjlighet att själv påverka hur försäkringskapitalet förvaltas. Medlen placeras i den kapitalförvaltningsportfölj som gäller för det bestånd den enskilda försäkringen tillhör. Kapitalförvaltningsportföljerna skiljer sig åt genom olika sammansättning av tillgångsslagen. Indelningen i kapitalförvaltningsportföljer och deras sammansättning beslutas av Handelsbanken Livs styrelse.

För avtal om enskild försäkring tecknad före 1 januari 2005 gäller följande

Handelsbanken Livs garanti består i att den avtalade premien ger upphov till ett garanterat kapital som följer en på förhand beräknad värdeutveckling grundad på den garanterade räntan, antagen avkastningsskatt och tillämpat livslängdsantagande samt avtalade utbetalningar och erlagda premier.

För avtal om enskild försäkring tecknad från och med 1 januari 2005 gäller följande

Handelsbanken Livs garanti består i att en del av varje premie ger upphov till ett garanterat kapital som följer en på förhand beräknad värdeutveckling grundad på den garanterade räntan, antagen avkastningsskatt och tillämpat livslängdsantagande samt avtalade utbetalningar. Återstående del av premien utgör villkorad återbäring. Premien fördelas enligt den fördelning som Handelsbanken Liv då tillämpar mellan garanterat kapital och villkorad återbäring vid premieplacering.

För avtal om enskild försäkring tecknad från och med 13 juni 2009 gäller följande

Vid avtalad pensionsålder omräknas försäkringens garanterade kapital till ett garanterat försäkringsbelopp med då gällande garanterad ränta och beräkningsantaganden. Handelsbanken Livs garanti består i att det garanterade försäkringsbeloppet kommer att utbetalas under hela den avtalade utbetalningstiden. Eventuell villkorad återbäring betalas ut som ett tillägg till det framräknade garanterade försäkringsbeloppet. Återbäringen är inte garanterad och beräknas årligen.

Handelsbanken Liv har rätt att under utbetalningstiden använda annan garanterad ränta och andra antaganden om avkastningsskatt och livslängd än för tiden fram till pensionsåldern om inte annat framgår av enskilt försäkringsavtal. Vid ändring av pensionsålder gäller att om garanterat kapital överstiger försäkringskapitalet så har Handelsbanken Liv rätt att sänka garanterat kapital till samma nivå som försäkringskapitalet.

För avtal om enskild försäkring som tecknad före 13 juni 2009 gäller följande

Om Ålderspensionens försäkringskapital vid slutet av respektive kalenderår är lägre än det garanterade kapitalet tillför Handelsbanken Liv så mycket kapital till försäkringen som fordras för att försäkringskapitalet ska uppgå till garanterat kapital. Kapitaltillskott

görs tidigast vid årsskiftet som infaller 36 månader efter det att Ålderspensionen började gälla. Har försäkringen börjat gälla efter flytt från fondförvaltning till försäkring med garanterad ränta från och med 1 juli 2006 eller för att kapital flyttats in från annat försäkringsbolag görs kapitaltillskott tidigast vid årsskiftet som infaller efter det att Ålderspensionen började gälla.

Om försäkringen tillförts kapital före den 13 juni 2009 genom flytt från annat försäkringsbolag placerades det överförda beloppet som garanterat kapital och villkorad återbäring. Kapitalet placerades enligt den fördelning mellan garanterat kapital och villkorad återbäring som Handelsbanken Liv då tillämpade vid tillförsel av kapital genom flytt från annat försäkringsbolag.

Mottagen premie förräntas från och med den dag den bokförts på Handelsbanken Livs konto, dock tidigast 31 dagar före Ålderspensionens försäkringstekniska dateringsdag.

Om avkastningen blir högre än den garanterade tillförs Ålderspension villkorad återbäring enligt reglerna i punkt 14 Villkorad återbäring.

För avtal tecknade före den 13 juni 2009 gäller, för att avtalat försäkringskapital ska uppnås, att avtalad premiebetalning fullföljs fram till pensionsåldern. Om premiebetalningen avslutas i förtid sänks det avtalade försäkringskapitalet.

Riskkompensation

Försäkring vars försäkringskapital inte omfattas av återbetalningsskydd tillförs riskkompensation. Beräkningen av riskkompensationen baseras på Handelsbanken Livs tillämpade antagande om livslängd för denna försäkring. Handelsbanken Liv har rätt att ändra tillämpat livslängdsantagande under försäkringstiden.

14. Villkorad återbäring

Utöver det garanterade kapitalet kan en försäkring med förvaltning med garanterad ränta tillföras så kallad villkorad återbäring. Den villkorade återbäringen utgörs av skillnaden mellan försäkringskapital och dess garanterade kapital enligt punkt 13 Förvaltning av försäkringskapital.

Beräkningen av försäkringskapitalet baseras på inbetalda premier, utbetalda försäkringsersättningar, avkastningsräntan, uttag av avgifter och avkastningsskatt samt tillämpat livslängdsantagande. Handelsbanken Liv har rätt att ändra tillämpat livslängdsantagande under försäkringstiden.

Om totalavkastningen inte överstiger den garanterade räntan är avkastningsräntan 100 procent av totalavkastningen. Om totalavkastningen är högre än den garanterade räntan är avkastningsräntan 90 procent av totalavkastningen, dock lägst garanterad ränta.

Avkastningsräntan fastställs månadsvis och baseras på ackumulerad totalavkastning under kalenderåret.

Den villkorade återbäringen betalas ut som tillägg till de avtalade utbetalningarna. Vid periodisk utbetalning sker fördelningen av villkorad återbäring under utbetalningstiden med hjälp av särskilda antaganden om bland annat livslängd och ränta, vilka kan skilja sig från antagandena vid beräkningen av det garanterade kapitalet. Dessa antaganden omprövas årligen av Handelsbanken Liv och kan leda till att tilläggsbeloppet sänks. Tilläggsbeloppet kan också sänkas till följd av låg uppnådd totalavkastning.

För avtal om enskild försäkring tecknad före 13 juni 2009 gäller följande

Utbetalning av tilläggsbeloppet görs tidigast vid det årsskifte som infaller 36 månader efter det att försäkringen började gälla. Det är vid samma tidpunkt som försäkringens värde för första gången jämförs för att se om kapitaltillskott ska göras av Handelsbanken Liv. Se punkt 13, Förvaltning av försäkringskapitalet.

Har försäkringen börjat gälla efter flytt från fondförvaltning till försäkring med garanterad ränta från och med 1 juli 2006 eller för att

kapital flyttats in från annat försäkringsbolag utbetalas tilläggsbeloppet tidigast vid årsskiftet som infaller efter det att försäkringen började gälla.

Det är vid samma tidpunkt som försäkringens värde för första gången jämförs för att se om kapitaltillskott ska göras av Handelsbanken Liv.

Trygghetsförsäkring och Ålderspension med förvaltning i fonder berättigar inte till villkorad återbäring.

15. Äganderätt samt rätt att ändra eller på annat sätt förfoga över enskild försäkring

Arbetsgivaren är försäkringstagare och ägare till försäkring som är tjänstepension. När tjänstepensionen är privatägd är den anställda försäkringstagare och försäkrad.

Ändring kan inte ske utan samtycke från Handelsbanken Liv på annat sätt än som framgår av avtal om enskild försäkring, dessa allmänna villkor eller produktvillkoren. Rätten att vidta åtgärder tillkommer i första hand försäkringstagaren, men den försäkrade har istället för försäkringstagaren rätt att vidta åtgärder i de avseenden som framgår nedan:

- ändra förmånstagarförordnande
- byta fonder
- byte av placeringsprofil för kommande premier på försäkring med förvaltning i fonder
- flytt inom Handelsbanken Liv för intjänat försäkringskapital
- fastställande av andra utbetalningsvillkor än pensionsåldern
- byte av utbetalningsmodell om sådan möjlighet finns
- tillägg och borttag av återbetalningsskydd
- utnyttjande av ändringsrätt vid inträffad familjehändelse
- säga upp eller sänka avtalad förmån i Familjepension eller Extra Familjepension
- överlåtelse till ny arbetsgivare eller privatägd tjänstepension av engångsbelagd försäkring eller försäkring i fribrev

Flytt av försäkringskapital fordrar samverkan mellan försäkringstagaren, den försäkrade eller andra oåterkalleligt insatta förmånstagare.

Ändring från tjänstepension till privat pensionsförsäkring eller tvärtom kan inte ske.

Försäkring som är tjänstepension får inte pantsättas, belånas, överlåtas och inte heller ändras på sådant sätt att inkomstskattelagens föreskrifter inte längre uppfylls. Uppfylls inkomstskattelagens föreskrifter om överlåtelse av tjänstepension kan överlåtelse ske mellan arbetsgivare eller mellan arbetsgivare och anställd.

Efter den försäkrades död har förmånstagare rätt att byta fonder samt inför första utbetalningen bestämma utbetalningstid. Finns det flera förmånstagare måste samtliga vara överens om ändringen.

Övriga ändringar av och förfoganden över enskilda försäkringar kan endast begäras av försäkringstagaren. Så länge premiebetalning pågår ska premiebetalare godkänna ändring som ökar premien. Ändringar som medför inskränkning i den anställdes eller tillträdde förmånstagarens rätt måste godkännas av vederbörande.

Ett förfogande över försäkring genom överlåtelse eller liknande blir gällande mot försäkringstagarens borgenärer när ett meddelande om förfogandet kommer in till Handelsbanken Liv.

16. Ändringsrätt vid inträffad familjehändelse

Om den försäkrade gifter sig, inleder sådant sambonde som avses i sambolagen eller får arvsberättigat barn, kan den försäkrade lägga till efterlevandeskydd utan hälsoprövning, enligt Handelsbankens Livs vid var tid gällande riskprövningsregler.

Begäran om ändring måste göras inom ett år från sådan händelse, dock senast före fyllda 55 år. Ändringsrätten kan endast nyttjas vid ett tillfälle.

Ändringsrätten innefattar inte rätt att nyteckna Sjukförsäkring eller Extra Familjepension och inte heller att höja befintliga försäkringar. Giltighetstiden för Familjepension får inte sträcka sig längre än till pensionsåldern för Ålderspension enligt pensionsavtalet.

Pensionsavtalet kan innehålla begränsningar i ändringsrätten.

17. Återköp

Försäkringen kan inte återköpas.

18. Flytt av försäkringskapital

Med flytt av försäkringskapital avses att hela försäkringskapitalet från en pensionsförsäkring förs över till en annan pensionsförsäkring, i Handelsbanken Liv eller till en pensionsförsäkring i ett annat försäkringsbolag.

Flytt av försäkringskapital fordrar samverkan mellan försäkringstagaren, den försäkrade eller andra oåterkalleligt insatta förmänstagare. Flytt ska ske i enlighet med bestämmelserna i inkomstskattelagen.

Vid en flytt upphör försäkringen att gälla när kapitalet överförs från försäkringen hos det avgivande bolaget.

Flytt av försäkringskapital till Handelsbanken Liv innebär att flytt görs till en befintlig försäkring som kan ta emot kapitalet, eller till en ny försäkring som tecknas i samband med flytten.

Flytt kan inte göras om den försäkrade avlidit.

Hälsoprövning

För försäkring med fond- eller livförvaltning som inte omfattas av återbetalningsskydd, kan en godkänd hälsoprövning komma att krävas innan flytt av försäkringskapital kan beviljas.

Handläggningstid

När fullständiga handlingar mottagits och eventuell hälsoprövning är godkänd av Handelsbanken Liv genomförs flytten senast inom 60 kalenderdagar.

Flyttbart kapital

Det flyttbara försäkringskapitalet vid förvaltning i fonder utgörs av fondandelarnas värde vid tidpunkten för försäljning.

Flyttbart kapital vid förvaltning med garanterad ränta är det högsta av garanterat kapital och försäkringskapital som försäkringen har den sista dagen i månaden före flytten sker. Om garanterat kapital är lägre än försäkringskapitalet tillför Handelsbanken Liv så mycket kapital att försäkringskapitalet blir lika stort som garanterat kapital, ett så kallat kapitaltillskott.

Flyttbart kapital vid livförvaltning är det försäkringskapital som försäkringen har den sista dagen i månaden före flytten sker.

Flyttavgift

Handelsbanken Liv har rätt att ta ut flyttavgift från det flyttbara kapitalet före flytten. Storleken på avgiften framgår i Handelsbanken Livs vid var tid gällande prislista.

Försäkringarna sägs upp och upphör att gälla

Flytt av försäkringskapital till annat försäkringsbolag innebär att såväl Ålderspension som trygghetsförsäkringar upphör att gälla. Försäkringsskyddet i Handelsbanken Liv upphör att gälla när kapitalet överförs.

Avbryta flytt

Försäkrad och försäkringstagaren kan avbryta anmäld flytt genom att meddela Handelsbanken Liv senast tre bankdagar före kapitalet överförs.

19. Begränsningar i enskild försäkrings giltighet

Vid oriktiga uppgifter, framkallande av försäkringsfall, missbruk, eget vållande eller kriminell handling, särskilda sjukdomar, flygning,

särskild riskfylld verksamhet, krig och politiska oroligheter, vistelse utom Norden eller försäkringsfall till följd av atomolycka gäller följande bestämmelser beträffande giltigheten av enskild försäkring.

Inskränkning i giltigheten hävs om särskilt avtal träffats om det.

a) Oriktiga uppgifter

Har den försäkrade eller försäkringstagaren lämnat oriktiga eller ofullständiga uppgifter kan detta medföra inskränkning i Handelsbanken Livs förpliktelser. Detta innebär att försäkringen kan bli helt ogiltig eller att försäkringsskyddet kan komma att reduceras till den nivå och omfattning det skulle ha haft med hänsyn till erlagd premie om riktiga och fullständiga uppgifter lämnats.

Om oriktigheten eller ofullständigheten upptäcks innan försäkringsfall inträffat har Handelsbanken Liv rätt att omedelbart säga upp försäkringen.

Om trygghetsförsäkringen blir ogiltig sker ingen återbetalning av premie.

Påföljderna vid oriktiga eller ofullständiga uppgifter gäller även mot förmänstagare, ny ägare eller annan som härleder sin rätt enligt försäkringsavtalet.

b) Framkallande av försäkringsfall

Om den försäkrade uppsåtligt har framkallat ett försäkringsfall är Handelsbanken Liv fritt från ansvar.

Har den försäkrade begått självmord, är Handelsbanken Liv dock ansvarigt om det gått mer än ett år från det att försäkringsavtalet ingicks eller det måste antas att försäkringen tecknades utan tanke på självmordet. För höjning över tillåten höjningsrätt enligt pensionsavtalet eller utnyttjande av ändringsrätt vid familjehändelse räknas ettårstiden från den höjning eller ändring som föranletts av utnyttjande av ändringsrätten.

c) Missbruk, eget vållande eller kriminell handling

För försäkringsavtal ingångna efter den 1 januari 2006 gäller inte försäkringsskydd för arbetsoförmåga som beror på den försäkrades

- missbruk av alkohol, andra berusnings-, sömn- eller narkotiska medel eller felaktig användning av läkemedel
- eget vållande av kroppsskada eller kroppsskada som uppkommit på grund av grov oaktsamhet eller genom kriminell handling

d) Särskilda sjukdomar

Inskränkningen under d) gäller för ägare/delägare i bolag som tecknar avtal om Sjukförsäkring och/eller Premiebefrielseförsäkring i Handelsbankens Tjänstepension. Inskränkningen gäller inte i de fall avtal om Handelsbankens Tjänstepension trätt i kraft senast den 31 december 2002.

Sjukdom som påvisas de första 18 månaderna

Ersättning från Sjukförsäkring och Premiebefrielseförsäkring utgår inte vid arbetsoförmåga som har framkallats av nedan angivna sjukdomar. Denna inskränkning blir tillämplig i de fall sjukdomen/diagnosen påvisas av hälso- och sjukvårdspersonal inom 18 månader efter att försäkringen trätt i kraft.

Följande sjukdomar/diagnoser ersätts inte:

- trötthetssyndrom/utmattningssyndrom/utbrändhet/anpassningsstörning/stress- och ångestrelaterade sjukdomar samt därmed jämställda tillstånd
- ålders-, förslitnings- eller belastningsrelaterade smärttillstånd i rygg, nacke, leder eller muskler
- smärttillstånd från rygg, nacke, leder eller muskler där symtom helt eller delvis fanns vid teckningstillfället
- kronisk värk eller smärta som inte kan hänföras till:
  - inflammatorisk sjukdom
  - nervskada eller nervsjukdom

- skelettsjukdom
- smärta efter yttre oförseddade händelser

Arbetsförmåga som inträffar vid senare tidpunkt

Har någon av ovanstående sjukdomar/diagnoser påvisats av hälso- och sjukvårdspersonal inom 18 månader efter att försäkringen trätt i kraft och den försäkrade efter utgången av de 18 månaderna blir arbetsförmögen på grund av samma sjukdom sker utbetalning enligt följande.

- Ersättning från Sjukförsäkring och Premiebefrielseförsäkring utbetalas först för arbetsförmåga som inträffar minst 24 månader efter att den försäkrade varit besvärsfri från ovanstående sjukdom/diagnos. Innan utbetalning tas hänsyn till avtalad karenstid.
- När den försäkrade varit besvärsfri från ovanstående sjukdomar/diagnoser i minst 24 månader sker därefter ingen begränsning i rätten till ersättning vid arbetsförmåga enligt ovan.

e) Flygning

Samtliga försäkringar gäller vid alla slag av flygning om den försäkrade är passagerare.

Det gäller också om den försäkrade är förare eller har annan funktion ombord med följande undantag. Innan tre år förflutit från det försäkringen trädde i kraft gäller inte försäkring för dödsfall som inträffar till följd av militär flygning, avancerad flygning, yrkesmässig provflygning eller – utom Europa – bruks-, skol- eller privatflygning.

Vid höjning över tillåten höjningsrätt enligt pensionsavtalet eller vid utnyttjande av ändringsrätt vid familjehändelse räknas treårstiden från höjningen eller kompletteringen med ny försäkring.

f) Särskild riskfylld verksamhet

För försäkringsavtal ingångna efter 1 januari 2006 gäller inte heller enskild försäkring för arbetsförmåga som uppstått till följd av att den försäkrade är eller varit verksam:

- som förare eller i övrigt tjänstgörande ombord vid militär flygning, avancerad flygning eller yrkesmässig provflygning
- som stuntman, luftakrobat eller i liknande verksamhet
- i motorfordonstävlingar på bana och har inkomst på grund av detta
- i någon av följande lagidrotter och har eller haft inkomst på grund av denna – fotboll, amerikansk fotboll, rugby, basketboll, handboll eller ishockey
- i professionell boxning
- i särskilt riskfylld yrkesverksamhet, såsom livvakt eller liknande
- i någon av följande sporter och har eller haft inkomst på grund av denna – dykning, kampsport, hästsport, cykelsport eller i motorsport
- i någon av följande lagidrotter och har eller haft inkomst på grund av denna – bandy, innebandy eller utförsäkring
- i expeditions- och äventyrsverksamhet eller i klättring på berg, is, klippa eller glaciär och har eller haft inkomst på grund av denna.

g) Krig eller krigstillstånd i Sverige

Befinner sig Sverige i krig eller i ett förhållande som av regeringen jämställs med krig gäller särskild lagstiftning i fråga om Handelsbanken Livs ansvarighet och rätt att ta ut krigspremie.

Medan krigstillstånd råder gäller inte försäkringen vid arbetsförmåga som kan anses bero på krigstillstånd. Detsamma gäller vid sådan arbetsförmåga som inträffar inom ett år efter det att krigstillståndet upphört och som beror på kriget eller krigstillståndet.

h) Deltagande i krig eller i politiska oroligheter utom Sverige

Försäkringsskydd gäller inte för dödsfall eller arbetsförmåga som inträffar då den försäkrade deltar i krig, som inte sammanhänger med krigstillstånd i Sverige, eller i politiska oroligheter utom Sverige. Försäkringen gäller inte heller vid dödsfall eller arbetsförmåga som

inträffar inom ett år efter sådant deltagande och som kan anses bero på kriget eller oroligheterna.

Deltagande i militärt bevakningsuppdrag i FN:s regi eller enligt beslut av konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (ESK) räknas inte som deltagande i krig eller politiska oroligheter.

I dessa fall gäller villkoren under punkt i).

i) Vistelse utom Sverige vid krig eller krigsliknande politiska oroligheter

Försäkringens skydd gäller inte för den försäkrades dödsfall eller arbetsförmåga som kan anses ha orsakats av krig, som inte hänger samman med krigstillstånd i Sverige eller krigsliknande politiska oroligheter som inträffar då den försäkrade utan att själv delta i kriget eller oroligheterna, vistas utanför Sverige i ett område där sådana förhållanden råder.

Om kriget eller oroligheterna bryter ut medan den försäkrade vistas i området gäller försäkringsskyddet endast under de tre första månaderna därefter. Om försäkring tecknats inom tre månader före utresan till området eller under vistelsen där och kriget eller oroligheterna redan pågick eller uppenbar krigsfara förelåg, gäller försäkringsskyddet inte för dödsfall eller arbetsförmåga som kan anses bero på kriget eller oroligheterna och som inträffar under vistelsen i området eller inom ett år efter vistelsens slut.

j) Vistelse utom Norden

Försäkringsskydd vid arbetsförmåga ger inte rätt till ersättning vid arbetsförmåga som drabbar den försäkrade under vistelse utom Norden, om vistelsen har varat mer än 12 månader. Denna inskränkning gäller dock inte om den försäkrade eller den försäkrades make/registrerad partner/sambo är:

- i utlandstjänst hos svenska staten, ett svenskt företag eller svensk ideell förening
- i tjänst hos ett utländskt företag med fast anknytning till Sverige eller
- i tjänst hos en sammanslutning av stater där Sverige är medlem.

Vistelse utom Norden anses inte avbruten genom tillfälliga uppehåll i Norden för läkarbesök, sjukhusvård, affärer, semester eller dylikt.

Lämnar den försäkrade Norden under pågående sjukperiod föreligger rätt till ersättning endast i den mån och för den tid som en före avresan företagen läkarundersökning ger underlag för bedömning av den fortsatta arbetsförmågan.

k) Försäkringsfall till följd av atomolycka

Försäkringsskydd gäller inte för dödsfall eller arbetsförmåga som inträffar till följd av atomolycka, om ersättning utgår i enlighet med atomansvarighetslagen (1968:45) eller motsvarande i lagstiftning i annat land.

20. Avgifter

Avgifter kan tas ut som en fast avgift och/eller en procentuell avgift. Avgiften tas ut på premien och/eller på försäkringskapitalet. Avgift på försäkringskapitalet tas ut fortlöpande och avgift på premien tas ut vid varje premiebetalningstillfälle. För Alderspension med förvaltning i fonder sker det genom minskning av antalet fondandelar, för Alderspension med garanterad ränta genom minskning av räntan och för Alderspension med livförvaltning sker det genom minskning av avkastningen i portföljen.

För den administration som sammanhänger med transaktioner gentemot fondförvaltare har Handelsbanken Liv rätt att ta ut särskilda avgifter. Vid fondbyte kan transaktionsavgifter tas ut både vid in- och utträde.

Avgifter kan ändras om det behövs till följd av försäkringsavtalets art eller av ändrad lagstiftning, ändrad lagtillämpning, myndigheters föreskrifter eller på grund av annan förändring av de allmänna förutsättningarna för avgiftsuttaget, såsom förändrade

driftskostnader. De avgifter som Handelsbanken Liv tar ut framgår av den prislista som Handelsbanken Liv tillämpar vid varje tidpunkt. Nya avgifter kan komma att gälla även för tidigare ingångna försäkringsavtal och börjar gälla från den tidpunkt som Handelsbanken Liv bestämt, dock tidigast från påföljande premieperiod. En avgiftsförändring påverkar dock inte storleken av det garanterade kapital som redan uppkommit.

Premie- och kapitalavgift på Alderspension med garanterad ränta kan dock inte höjas för avtal som ingåtts före 1 januari 2002.

För fonder som är knutna till försäkringen tas en fondförvaltningsavgift ut.

Eventuell rabatt på fondförvaltningsavgiften beräknas och tillförs försäkringen fortlöpande genom köp av nya fondandelar enligt samma fördelning som gäller för befintligt fondbesittande.

21. Utbetalning från försäkring

Den som gör anspråk på utbetalning ska styrka sin rätt till beloppet. De handlingar och övriga upplysningar som är av betydelse för bedömning av försäkringsfallet och Handelsbanken Livs ansvarighet ska anskaffas och insändas utan kostnad för Handelsbanken Liv.

Anmälan om arbetsoförmåga på grund av sjukdom eller olycksfall och dödsfall ska göras till Handelsbanken Liv snarast möjligt. Begäran om ändrad pensionsålder ska göras senast en månad före gällande eller ny begärd pensionsålder inträder.

Medgivande för Handelsbanken Liv att för bedömning av sin ansvarighet inhämta upplysningar från läkare, annan sjukvårdspersonal, sjukhus, annan sjukvårdsinrättning, allmän försäkringskassa eller annan försäkringsinrättning ska lämnas om Handelsbanken Liv begär det.

För bedömning av rätt till sjukersättning eller rätt till premiebefrielse kan Handelsbanken Liv begära att den försäkrade inställer sig för undersökning hos särskilt anvisad läkare. Sådan undersökning bekostas av Handelsbanken Liv.

Handelsbanken Liv har rätt att begära in underlag för bedömning av skattskyldigheten innan utbetalning görs.

22. Tidpunkt och sätt för utbetalning

Tidpunkt för utbetalning

Vid rätt till ersättning sker utbetalning av Alderspension och försäkringsersättning enligt följande:

- Alderspension utbetalas från och med den månad den försäkrade uppnår pensionsåldern
- ersättning från Premiebefrielseförsäkring lämnas efter uppnådd karenstid
- ersättning från Sjukförsäkring utbetalas efter uppnådd karenstid.
- Familjepension, Extra Familjepension och Återbetalningsskydd utbetalas från och med månaden efter den försäkrades dödsfall.

Utbetalning kan dock tidigast ske efter att Handelsbanken Liv mottagit de uppgifter som krävs för att utbetalning ska kunna ske.

När utbetalning sker från försäkringen beräknas storleken på varje utbetalning med hjälp av särskilda antaganden om bland annat livslängd, framtida avgifter, prognosränta och framtida uttag av skatt. Handelsbanken Liv har rätt att ändra dessa antaganden.

För förvaltning i fonder sker försäljning av fondandelar till den kurs som noterats, eller som Handelsbanken Liv på objektiva grunder bestämt, förutsatt att försäljning kan ske i samtliga fonder som är knutna till försäkringen.

För försäkring med livförvaltning gäller fast utbetalning vilket innebär att avtalet ändras till ett avtal om värdesäkrat fast försäkringsbelopp vid påbörjan av utbetalning.

Utbetalningen sker på Handelsbanken Livs ordinarie utbetalningsdag.

Beloppet som ska utbetalas periodiskt måste uppgå till en minimigräns för periodisk utbetalning som Handelsbanken Liv tillämpar. Bolaget har rätt att ändra från periodisk utbetalning till att betala ut hela beloppet med en slututbetalning.

Utbetalning vid dödsfall

Vid utbetalningar av pension på grund av den försäkrades död beräknas utbetalning inför varje utbetalningstillfälle med hjälp av gällande antaganden vid beräkningstillfället. Handelsbanken Liv är skyldig att registrera dödsfallet inom fem bankdagar från det att bolaget erhållit handlingar som styrker dödsfallet.

Om det med hänsyn till dödsorsak eller av annat skäl finns anledning att utreda om någon uppgift som lagts till grund för försäkringen varit oriktig eller ofullständig, behöver utbetalning inte ske förrän en månad förflutit efter att sådan utredning avslutats. Utredningen ska bedrivas skyndsamt.

För förvaltning i fonder sker försäljning av fondandelar till den kurs som noterats, eller som Handelsbanken Liv på objektiva grunder bestämt, förutsatt att försäljning kan ske i samtliga fonder som är knutna till försäkringen.

För försäkring med livförvaltning gäller fast utbetalning vilket innebär att avtalet ändras till ett avtal om värdesäkrat fast försäkringsbelopp vid påbörjan av utbetalning.

Beloppet som ska utbetalas periodiskt måste uppgå till en minimigräns för periodisk utbetalning som Handelsbanken Liv tillämpar. Bolaget har rätt att ändra periodisk utbetalning och betala ut hela beloppet med en slututbetalning.

Har utbetalning gjorts under felaktiga förutsättningar är betalningsmottagaren skyldig att återbetala beloppet.

Utbetalningssätt

Handelsbanken Liv har rätt att bestämma på vilket sätt utbetalning ska ske. Utbetalning görs i regel till konto i Handelsbanken.

23. Räntebestämmelser vid utbetalning

Dröjsmålsränta

Om utbetalning sker senare än en månad, efter det att rätten till ersättning inträtt och fullständigt underlag för utbetalning lagts fram till Handelsbanken Liv, betalas dröjsmålsränta enligt Räntelagen för tid därefter. Dröjsmålsränta beräknas även på upplupen förräntningsrörelseränta.

Så snart dröjsmål föreligger hos Handelsbanken Liv ersätts eventuell förräntningsrörelseränta med dröjsmålsränta.

Förräntningsrörelseränta

Kan en utbetalning inte verkställas trots att Handelsbanken Liv vidtagit de åtgärder för reglering av försäkringsfallet som åvilar Handelsbanken Liv betalas ränta på förfallet belopp. Dock inte på kapital som ska flyttas till annan försäkringsgivare eller belopp hänförligt till Sjuk- och Premiebefrielseförsäkring.

Förräntning sker från och med en månad efter nämnda dag med den för Handelsbanken Liv gällande räntesatsen.

24. Förmånstagare

Pensionsutbetalning

Utbetalning av Alderspension och ersättning från Sjukförsäkring sker till försäkrad.

Dödsfallsutbetalning

Utbetalning av Återbetalningsskydd, Familjepension och Extra Familjepension sker till insatt förmånstagare. Den försäkrade har rätt att själv bestämma vem som ska vara förmånstagare om inte pensionsavtalet föreskriver annat.

En ändring av ett förmånstagarförordnande kan endast ske genom att den försäkrade skriftligen meddelar Handelsbanken Liv ändringen.

Tillåtna förmånstagare

För privat pension och tjänstepension begränsar inkomstskattelagen kretsen av möjliga förmånstagare till make/sambo, tidigare make/sambo samt barn till den försäkrade eller dennes make/sambo eller tidigare make/sambo. Med make avses här även registrerad partner. Även fosterbarn och bortadopterade barn kan vara förmånstagare, däremot inte barnbarn. Omfattar förordnandet annan person är det i den delen utan verkan.

Tolkning av förmånstagarförordnande

Om inte annat framgår av omständigheterna i det enskilda fallet gäller följande vid tolkning och tillämpning av förmånstagarförordnande.

Med make avses endast person som den försäkrade är gift med eller registrerad partner. Förordnande till make upphör dock att gälla om mål om äktenskapsskillnad respektive mål om upplösning av registrerat partnerskap pågår.

Med sambo avses ogift person som annan ogift person sambor med på sådant sätt som avses i sambolagen.

Med barn avses arvsberättigade barn. Barn som inte är arvsberättigade, till exempel styvbarn, fosterbarn och bortadopterade barn måste namnges för att vara förmånstagare. Försäkringsbeloppet fördelas lika mellan barnen och varje gren får lika stor andel av beloppet. För försäkring som har skattekategori P och T inträder övriga barn i avlidet barns ställe.

Vid förordnandet make och barn eller sambo och barn får maken/sambon hälften och barnen hälften. Är maken/ sambon avliden får barnen hela beloppet. Om alla barn är avlidna får maken/sambon hela beloppet. Med barn avses här detsamma som angivits ovan.

Med arvingar avses den försäkrades arvsberättigade anhöriga enligt reglerna i ärvdabalken. Det innebär till exempel att efterlevande make är förmånstagare före gemensamma barn, men efter barn som inte är gemensamma. Det medför i sin tur att fördelningen sker så att maken får så stor andel som de gemensamma barnen skulle ha fått om förvärvet hade fördelats lika mellan den dödes samtliga barn.

I det fall en namngiven förmånstagare är avliden vid tidpunkten för utbetalning upphör förordnandet till denne och utbetalning av dennes del sker till övriga namngivna förmånstagare.

I den mån annan än namngiven förmånstagare är avliden eller inte vill ta emot sitt förvärv, ska dennes rätt övergå till den förmånstagare som enligt förordnandet står närmast i tur.

Om en förmånstagare har avlidit eller om förordnandet avseende denne har förfallit eller på annat sätt inte kan verkställas och det varken av förordnandet eller av övriga omständigheter kan utläsas vem som ska träda in i förmånstagarens ställe, ska dennes andel tillfalla övriga förmånstagare. I den mån förmånstagarna har rätt till olika andel eller belopp ska förmånstagarnas andel eller belopp ökas utan att den relativa fördelningen dem emellan förändras.

Twist om tolkning av förmånstagarförordnande

Om twist uppkommer beträffande tolkning av ett förmånstagarförordnande eller dess omfattning i övrigt tar Handelsbanken Liv inte ställning till tvisten annat än om något av anspråken framstår som uppenbart ogrundat.

I avvaktan på att de tvistande kommer överens eller tvisten prövas i domstol förräntar Handelsbanken Liv förfallet belopp med den räntesats som Handelsbanken Liv vid varje tillfälle tillämpar. Handelsbanken Liv kan även välja att sätta ned förfallet belopp hos länsstyrelsen.

25. Avkastningsskatt

Handelsbanken Liv är skyldig att betala avkastningsskatt på försäkringskapitalet. Avkastningsskatt beräknas enligt lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel. För att täcka Handelsbanken Livs skattekostnader minskas försäkringens försäkringskapital varje år med motsvarande belopp som Handelsbanken har att betala i avkastningsskatt.

26. Preskription

Rätten till utbetalning preskriberas i enlighet med försäkringsavtalslagen.

27. Ansvar för felaktiga och försenade meddelanden

Anspråk på Handelsbanken Liv kan inte grundas på uppgifter i dokument eller meddelande från bolaget om dokumentet eller meddelandet till följd av misstag fått felaktig lydelse, såvida inte Handelsbanken Liv underlåter att rätta uppgiften snarast sedan felet upptäckts.

Om Handelsbanken Liv enligt dessa försäkringsvillkor eller pensionsavtalet är skyldig att underrätta annan part anses skyldigheten fullgjord då underrättelsen skickats, oavsett om den när mottagaren.

Underrättelse till enskild anställd skickas till arbetsgivaren för vidarebefordran, såvida inget annat överenskommit. Meddelande som kan medföra ansvarsfrihet vid försäkringsfall eller uppsägningsrätt från Handelsbanken Livs sida ska dock alltid skickas till försäkringstagaren och den försäkrade.

Meddelande från försäkringstagare eller annan berättigad ska anses ha inkommit till Handelsbanken Liv den dag meddelandet ankomststämplat eller på annat sätt daterats hos Handelsbanken Liv.

Försäkringstagaren, den försäkrade eller annan berättigad ska utan dröjsmål påtala eventuella fel i mottagna handlingar eller om bekräftelse på att begärd åtgärd inte kommit honom till handa.

Handelsbanken Liv är inte ansvarigt för skada som skulle ha kunnat undvikas om reklamation skett utan dröjsmål.

28. Ansvarsbegränsning

Handelsbanken Liv betalar inte dröjsmålsränta och ansvarar inte heller för förlust som kan uppstå om fondtransaktion, utredning eller utbetalning fördröjs beroende på svenskt eller utländskt lagbud, svensk eller utländsk myndighetsåtgärd, krigshändelse, terrorattack, strejk, blockad, bojkott, lockout eller annan liknande omständighet som legat utanför Handelsbanken Livs kontroll.

Förbehållet i fråga om strejk, blockad, bojkott och lockout gäller även om Handelsbanken Liv själv är föremål för eller vidtar sådan konfliktåtgärd. Handelsbanken Liv ska dock göra vad som skäligen kan begäras av Handelsbanken Liv för att begränsa de skador som kan uppkomma för försäkringstagaren, försäkrad och andra ersättningsberättigade. Skada som uppkommit i andra fall ersätts inte om Handelsbanken Liv varit normalt aktsamt.

29. Mäklare

I den utsträckning som arbetsgivaren anlitat försäkringsmäklare eller motsvarande har denne inom fullmaktens ram rätt att vidta samma åtgärder med pensionsavtal eller enskild försäkring som arbetsgivaren har utom att ingå avtal om nytt pensionsavtal eller ny försäkring eller att göra eller ändra förmånstagarförordnande för dödsfall. Fullmakten från arbetsgivaren ger inte fullmaktshavaren rätt att i övrigt vidta åtgärder för den försäkrades räkning.

30. Information till den försäkrade

När försäkring beviljats, får den försäkrade ett försäkringsbesked som bekräftelse på att försäkringsavtal kommit till stånd. Nytt försäkringsbesked lämnas vid vissa ändringar till exempel vid tillägg av återbetalningsskydd eller ändrad utbetalningstid.

En gång per år informeras den försäkrade om aktuellt värde samt under närmast föregående år inbetalade premier och uttagna avgifter med mera. Aktuellt värde finns även på Handelsbankens internetbank eller på våra digitala mötesplatser.

31. Behandling av personuppgifter

Som personuppgiftsansvarig behandlar Handelsbanken Liv personuppgifter för att kunna erbjuda och leverera de försäkringar och tjänster som vi har kommit överens om och för andra ändamål som att till exempel följa lagar och andra regler.

Utförlig information om Handelsbanken Livs behandling av personuppgifter och dina rättigheter i samband med sådan behandling finns på www.handelsbanken.se.

Har du frågor, synpunkter eller klagomål kring hur vi behandlar dina personuppgifter kan du kontakta vårt dataskyddsombud på dpo@handelsbanken.se eller skriva till följande adress:

Handelsbanken
Dataskyddsombud
106 70 Stockholm

För eventuella klagomål rörande behandlingen av dina personuppgifter kan du även kontakta tillsynsmyndigheten, Integritetsskyddsmyndigheten, imy@imy.se

32. Skaderegistrering

Handelsbanken Liv äger rätt att i ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR) registrera anmälda skador i anledning av denna försäkring.

Produktvillkor

Pensionssparande

Pensionssparande tecknas som Ålderspension med förvaltning av kapitalet i fonder. Återbetalningsskydd kan tecknas för Ålderspension och innebär att utbetalning kan ske till insatta förmånstagare om den försäkrade avlider. Fram till 1 oktober 2009 tecknades Ålderspension även i förvaltning med garanterad ränta och fram till 7 maj 2013 i livförvaltning.

Ålderspension

Inträdesålder

Den försäkrade ska ha fyllt 16 år men inte 94 år och 9 månader.

Försäkringsförmåner

- Ålderspension
- Ålderspension med återbetalningsskydd

Ålderspension

Ålderspensionen baseras på det försäkringskapital, som byggts upp genom inbetalning av premier. Förvaltning av försäkringskapital beräknas enligt punkt 13 Förvaltning av försäkringskapital i de allmänna villkoren.

Ålderspensionen utbetalas normalt under 20 år. Avtalad utbetalningstidpunkt och utbetalningstid framgår av ditt försäkringsbesked. Vid pensioneringstillfället kan tidpunkten för första utbetalning ändras.

Pensionsåldern kan väljas mellan 55 år och 95 år.

Inför den första pensionsutbetalningen kan den försäkrade ange hur utbetalningarna ska göras, inom ramen för de utbetalningsregler som Handelsbanken Liv då tillämpar.

Om den försäkrade avlider före pensionsåldern och återbetalningsskydd saknas upphör försäkringen att gälla utan att någon utbetalning sker.

Förmånstagare

Utbetalning av Ålderspensionen sker alltid till den försäkrade i egenskap av förmånstagare. Förmånstagarförordnandet är oåterkalleligt och får inte ändras.

Återbetalningsskydd

Återbetalningsskydd innebär att pensionen betalas ut till förmånstagare vid den försäkrades dödsfall.

Vid dödsfall innan pensionsåldern utbetalas försäkringskapitalet till förmånstagare i normalt 20 år, om inte den försäkrade bestämt annat. Utbetalningarna sker på det sätt som angivits i det senaste årsbeskedet.

När Ålderspensionen börjat betalas ut gäller försäkring med ett efterlevandeskydd under en viss tid, den så kallade garantitiden. Om den försäkrade inte gjort annat val är garantitiden 20 år med möjlighet att ändra den till mellan 5 år och 40 år.

Om den försäkrade valt tidsbegränsad utbetalning av Ålderspensionen, mellan 5 år och 40 år, kommer garantitiden att överensstämma med vald utbetalningstid.

Om den försäkrade avlider när utbetalningarna påbörjats, fortsätter utbetalningarna till förmånstagare som är i livet, fram till garantitidens slut.

Om den försäkrade väljer en kortare utbetalningstid än fem år för sin Ålderspension, upphör garantitiden att gälla och rätt till efterlevandeskydd saknas.

Förmånstagare

Om inget annat förordnande anmäls till Handelsbanken Liv, sker utbetalning av återbetalningsskydd i första hand till den försäkrades make/sambo och i andra hand den försäkrades barn. Om förmånstagare helt eller delvis avstår från sin rätt, ska dennes rätt övergå till den förmånstagare som enligt förordnandet står närmast i tur.

Förmånstagare kan väljas ur den krets som anges i avsnitt Tillåtna förmånstagare under punkt 24 Förmånstagare i de allmänna villkoren.

Saknas förmånstagare sker ingen utbetalning av återbetalningsskydd.

Tillägg av återbetalningsskydd

Den försäkrade kan lägga till återbetalningsskydd efter godkänd hälsoprövning. Vid så kallad familjehändelse kan återbetalningsskydd läggas till utan hälsoprövning enligt punkt 16 Ändringsrätt vid inträffad familjehändelse i de allmänna villkoren.

Tillägg av återbetalningsskydd måste göras innan ålderspensionen börjar betalas ut.

Borttag av återbetalningsskydd

Den försäkrade kan ta bort återbetalningsskyddet.

Om utbetalning har påbörjats kan återbetalningsskyddet inte återinföras.

Premie och premiebetalning

Premiebetalning kan ske fram till pensionsåldern. Under premiebetalningstiden kan indexering ske på de sätt som anges under punkt 10 Indexering i de allmänna villkoren.

Utbetalning

Förtida uttag

Den försäkrade kan sänka pensionsåldern till tidigast månaden efter det att den försäkrade fyller 55 år.

Höjning av pensionsåldern

Det är tillåtet att höja pensionsåldern. Pensionsåldern kan som mest höjas till den månad den försäkrade fyller 95 år.

Utbetalningstid

I samband med begäran om utbetalning av Ålderspension kan utbetalningen istället för avtalad utbetalningstid ske livsvarigt eller under tidsbegränsad tid, lägst 5 år och högst 40 år. Om utbetalningarna påbörjats kan utbetalningstiden avkortas till lägst 5 år, inklusive den tid som pensionen redan har betalats ut. Saknas återbetalningsskydd krävs hälsoprövning. Hälsoprövning görs av Handelsbanken Liv.

Efter att utbetalning påbörjats kan den försäkrade begära att utbetalningen ska förlängas. Ingen hälsoprövning krävs.

Paus av utbetalning

Efter att utbetalning påbörjats kan den försäkrade begära paus av utbetalning från Ålderspension vid ett eller flera tillfällen.

Anmälan om ändring

Anmälan om ändring av pensionsålder, borttag eller tillägg av återbetalningsskydd samt ändrad utbetalningstid görs till Handelsbanken Liv.

Överlåtelse och pantsättning

Överlåtelse kan bara ske under de förutsättningar som anges i allmänna villkoren. Pantsättning kan inte ske.

Skatteregler

Försäkringen är i skattehänseende tjänstepension (T). Utfallande belopp beskattas som inkomst av tjänst.

Trygghetsförsäkringar

Inom Handelsbankens Tjänstepension kan arbetsgivaren teckna trygghetsförsäkringar. Med trygghetsförsäkring avses Premiebefrielseförsäkring, Sjukförsäkring, Familjepension och Extra Familjepension. Premiebefrielse- och Sjukförsäkring ger trygghet i händelse av att den försäkrade får sin arbetsförmåga nedsatt. Familjepension tecknas som en trygghet för efterlevande i händelse av den försäkrades dödsfall. Extra Familjepension tecknades fram till 1 januari 2018.

Gemensamma bestämmelser för Premiebefrielse- och Sjukförsäkring

Inträdesålder och försäkringstid

Nyteckning kan ske för anställd från 16 års ålder fram till den försäkrade har uppnått den enligt pensionsavtalet avtalade slutåldern. För ägare kan nyteckning ske från 16 års ålder fram till fem år innan den försäkrade uppnår den enligt pensionsavtalet avtalade slutåldern.

Om inget annat slutdatum framgår av försäkringsbeskedet är den försäkrades slutålder densamma som den beslutade riktåldern för personer i samma åldersgrupp.

Hälsoprövning

Försäkring kan endast beviljas efter godkänd hälsoprövning. Kan en försäkring beviljas endast mot förhöjd premie eller förbehåll, inträder försäkringsskyddet om försäkringstagaren accepterat erbjudandet om försäkringsskydd på dessa villkor och första premien för försäkringen betalats. Försäkringsskyddet gäller då från den tidpunkt som anges i ansökan.

Handelsbanken Liv har fastställt en övre gräns för hur stor försäkringsrisk bolaget är villigt att godta för en enskild försäkrad, se punkt 7 Riskbedömning i de allmänna villkoren.

Bedömning av arbetsförmåga

Handelsbanken Liv följer normalt Försäkringskassans bedömning av den försäkrades arbetsförmåga och dess beslut om sjukpenning, rehabiliteringspenning, aktivitetsersättning, sjukersättning eller liknande ersättning. Om särskilda skäl föreligger kan dock Handelsbanken Liv välja att göra en egen bedömning av den försäkrades arbetsförmåga.

Om Försäkringskassan minskar eller drar in sjukpenning, aktivitets- eller sjukersättning i enlighet med vad som anges i Socialförsäkringsbalken, har Handelsbanken Liv rätt att i motsvarande mån minska eller dra in ersättning från Premiebefrielseförsäkring och Sjukförsäkring.

Med arbetsförmåga avses en av sjukdom eller olycksfall föranledd förlust av arbetsförmåga eller nedsättning av denna med minst 25 procent. Isolering som smittbärande enligt myndighets föreskrift jämföras i dessa försäkringsvillkor med sjukdom.

Den av Handelsbanken Liv bedömda graden av arbetsförmåga bestäms efter den minskning av den försäkrades arbetsförmåga som kan anses ha orsakats av sådana symtom och funktionsnedsättningar efter försäkringens tecknande som objektivt kan fastställas. Den försäkrades vanliga arbete samt förvärsarbete i övrigt beaktas vid bedömningen. Arbetsförmågan anses inte längre föreligga om den försäkrade kan utföra annat arbete som rimligen kan begäras med hänsyn till ålder, utbildning, tidigare verksamhet och bosättningsförhållande.

För bedömning av rätt till ersättning kan Handelsbanken Liv begära att den försäkrade genomgår undersökning hos särskilt anvisad läkare. Sådan undersökning bekostas av Handelsbanken Liv.

Ersättning

För rätt till ersättning från Premiebefrielseförsäkring och Sjukförsäkring ska karenstiden ha passerats och den försäkrade ska vara

- arbetsförmögen till minst 25 procent
- beviljad ersättning från Försäkringskassan för aktuell sjukperiod.

Inskränkning i rätten till ersättning kan gälla enligt punkt 19 Begränsningar i enskild försäkrings giltighet i de allmänna villkoren.

En förutsättning för rätten till ersättning är att den försäkrade under sjukperioden står under fortlöpande läkartillsyn och iakttar läkarens föreskrifter samt följer föreskrifter som lämnats av Handelsbanken Liv i samråd med läkare. Rätten till ersättning upphör när den försäkrade uppnår sin pensionsålder, om villkoren för ersättning inte längre uppfylls, premiebetalning upphör eller om den försäkrade avlider.

Pensionsmedförande lön och indexering

Under hela försäkringstiden omräknas försäkringsförmånerna med hänsyn till ändringen av pensionsmedförande lön, se punkt 9 Pensionsmedförande lön i allmänna villkoren. Indexering under pågående skadefall görs genom att ersättningsbeloppet räknas upp med höjning av prisbasbelopp, se punkt 10 Indexering i de allmänna villkoren.

Premiebetalning

Premiebetalning sker oavsett om försäkringsfall inträffat. Premie behöver inte betalas för den del från vilken utbetalning av premiebefrielse pågår. Om premiebetalningen avslutas i förtid upphör försäkringen att gälla och eventuellt pågående utbetalningar upphör.

Premiebetalningen upphör när det återstår lika lång tid till försäkringstidens slut som tiden för karens. För försäkring med rörlig karens upphör dock premiebetalningen när det återstår 18 månader till försäkringstidens slut.

Åtgärder för utbetalning samt preskription

Anmälan om arbetsförmåga ska göras till Handelsbanken Liv inom tre år från olycksfallet eller sjukperiodens början, dock senast inom tio år från den händelse som berättigar till ersättning. I annat fall går rätten till försäkringsersättning förlorad. För försäkring med rörlig karens räknas tioårsgränsen från det datum aktivitetsersättning eller sjukersättning enligt Socialförsäkringsbalken har beviljats.

En förutsättning för utbetalning av ersättning är att den försäkrade står under fortlöpande läkartillsyn och iakttar läkarens föreskrifter samt i samråd med läkare följer de av Handelsbanken Liv lämnade anvisningar, som avser att begränsa följderna av sjukdomen eller olycksfallet.

Särskilda bestämmelser Premiebefrielseförsäkring

Premiebefrielse innebär att försäkringstagaren blir helt eller delvis befriad från att betala premie i det fall den försäkrade blir arbetsförmögen, samt i övrigt uppfyller dessa försäkringsvillkor.

Karenstid

Karenstiden är 90 dagar. I karenstiden räknas inte sjuktid innan försäkringen har börjat gälla för den försäkrade. Vid följande händelser påbörjas ingen ny karenstid:

- Återinsjuknande i samma sjukdom under minst 14 dagar i följd inom 12 månader räknat från slutet av föregående ersättningsperiod.
- Om den försäkrade varit helt arbetsför i högst 30 dagar från senaste ersättningsperiod och därefter åter blir arbetsförmögen.

Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet utgörs av premierna för Alders-, Familje- eller Extra Familjepension.

Extrapremier och engångspremier omfattas inte av premiebefrielse. Premiebefrielsen är proportionell mot graden av arbetsförmåga.

Överlåtelse och pantsättning

Om den försäkring som premiebefrielsen avser överläts, övergår äganderätten till premiebefrielseförsäkring automatiskt till den nya ägaren. Pantsättning kan inte ske.

Skatteregler

Försäkringen är i skattehänseende en tjänstepension (T).

Särskilda bestämmelser Sjukförsäkring

Om den försäkrade blir helt eller delvis arbetsförmögen betalas ersättning ut från Sjukförsäkringen till den försäkrade i egenskap av förmånstagare. Ersättningen beräknas proportionellt mot arbetsförmågan.

Karenstid

Sjukförsäkring tecknas med 30, 90 eller 365 dagars karens och rörlig karens.

30, 90 eller 365 dagars karens

Karenstiden är 30, 90 eller 365 dagar. I karenstiden medräknas inte sjuktid innan försäkringen har börjat gälla för den försäkrade.

Vid följande händelser påbörjas ingen ny karenstid:

- Återinsjuknande i samma sjukdom under minst 14 dagar i följd inom 12 månader räknat från slutet av föregående ersättningsperiod.
- Om den försäkrade varit helt arbetsför i högst 30 dagar från senaste ersättningsperiod och därefter åter blir arbetsförmögen.

Rörlig karens

Sjukersättning med rörlig karens, R-karens, utbetalas när den försäkrade på grund av sjukdom eller olycksfall, som omfattas av försäkringen, blir berättigad till aktivitets- eller sjukersättning av svensk försäkringskassa enligt Socialförsäkringsbalken.

Utbetalning av sjukersättning från tidigare karensnivåer upphör när gränsen för ny karensperiod uppnås. Om försäkringen är tecknad utan R-karens upphör utbetalningen om aktivitets- eller sjukersättning beviljas.

Försäkringsförmåner

Sjukersättning lämnas för förlorad arbetsinkomst. Utbetalning sker till den försäkrade.

Försäkringsbelopp

Pensionsmedförande lön och tecknad ersättningsnivå ligger till grund för avtalat försäkringsbelopp. Ersättningen är proportionell mot graden av arbetsförmåga.

Överförsäkring

Ersättning från Sjukförsäkring syftar till att ersätta inkomstbortfall vid sjukdom. Den maximala ersättningen som kan betalas ut är därför begränsad till Handelsbanken Livs maximalt tillåtna ersättningsnivå av pensionsmedförande lön och då inräknas ersättning som den försäkrade kan erhålla från Handelsbanken Liv och från annat håll.

Överförsäkring innebär att om den försäkrades arbetsinkomst och totala ersättning på grund av sjukdom överstiger maximalt tillåten ersättningsnivå begränsas ersättning som betalas ut till den maximala nivån.

Begränsningen innebär att total ersättning som betalas ut från Handelsbanken Liv och från annat håll inte får överstiga denna nivå. Någon utbetalning av eventuellt överstigande försäkringsbelopp eller återbetalning av premie görs inte.

För att undvika överförsäkring åligger det försäkringstagaren och den försäkrade att vid var tid kontrollera den maximala ersättningsnivå som är möjlig att teckna i Handelsbanken Liv.

Handelsbanken Liv har rätt att ändra maximalt tillåten ersättningsnivå.

Fortsättningsförsäkring och efterskydd

Rätt till fortsättningsförsäkring och efterskydd föreligger under de förutsättningar som anges under punkt 8 Fortsättningsförsäkring och efterskydd i de allmänna villkoren.

Efterskyddet gäller såväl då karenstiden för redan inträffad arbetsförmåga inte löpt ut under försäkringstiden som för arbetsförmåga som inträffar under efterskyddstiden.

Efterskyddet upphör senast då den försäkrade ansluts till nytt pensionsavtal i Handelsbanken Liv där försäkringar av samma slag ingår, oavsett dess närmare utformning.

Överlåtelse och pantsättning

Om försäkringen överläts, övergår äganderätten till sjukförsäkring automatiskt till den nya ägaren. Pantsättning kan inte ske.

Skatteregler

Försäkringen är i skattehänseende tjänstepension (T). Utfallande belopp beskattas som inkomst av tjänst.

Familjepension

Familjepension betalas ut till insatt förmånstagare om den försäkrade avlider under försäkringstiden. Utbetalning görs under en viss tid, den så kallade garantitiden.

Inträdesålder och försäkringstid

Den försäkrade ska ha fyllt 18 år men inte 62 år. Familjepensionen upphör när den försäkrade uppnår sin pensionsålder eller om premiebetalningen upphör. Försäkringen gäller till högst 70 års ålder.

Hälsoprövning

Försäkringen kan endast beviljas efter godkänd hälsoprövning eller efter det att den försäkrade efter särskild riskbedömning accepterat erbjuden förhöjning av premien.

Försäkringsbelopp

Familjepensionen uppgår antingen till ett avtalat fast försäkringsbelopp eller till avtalad procent av gällande pensionsmedförande lön. Försäkringsbeloppets storlek framgår av försäkringsbeskedet.

Handelsbanken Liv har fastställt en övre gräns för hur stor försäkringsrisk bolaget är villigt att godta för en enskild försäkrad, se punkt 7 Riskbedömning i de allmänna villkoren.

Förmånstagare

Om inget annat förordnande anmäls till Handelsbanken Liv, sker utbetalning i första hand till den försäkrades make/sambo och i andra hand den försäkrades barn. Om förmånstagare helt eller delvis avstår från sin rätt, ska dennes rätt övergå till den förmånstagare som enligt förordnandet står närmast i tur.

Förmånstagare kan väljas ur den krets som anges i avsnitt Tillåtna förmånstagare under punkt 24 Förmånstagare i de allmänna villkoren.

Saknas förmånstagare sker ingen utbetalning.

Fortsättningsförsäkring och efterskydd

Rätt till fortsättningsförsäkring och efterskydd föreligger under de förutsättningar som anges under punkt 8 Fortsättningsförsäkring och efterskydd i de allmänna villkoren.

Fortsättningsförsäkring är en individuell försäkring som i skattehänseende är en kapitalförsäkring, premien är inte avdragsgill

och utfallande belopp är fritt från inkomstskatt. Försäkringsbeloppet kan vara högst 50 procent av Familjepensionens sammanlagda försäkringskydd.

Pensionsmedförande lön och indexering

Om Familjepensionen är avtalad som andel av pensionsmedförande lön omräknas försäkringsbeloppet under premiebetalningstiden med hänsyn till ändring av pensionsmedförande lön, se punkt 9 Pensionsmedförande lön i allmänna villkoren.

Om Familjepensionen är avtalad som fast försäkringsbelopp sker inte någon indexering av försäkringsbeloppet under premiebetalningstiden.

Under utbetalningstid sker indexering genom att ersättningsbeloppet förändras i takt med prisbasbeloppet.

Premiebetalning

Premiebetalning sker intill försäkringstidens slut. Om premiebetalningen avslutas upphör försäkringen att gälla.

Utbetalningstid

Garantitiden kan väljas till helt antal år mellan 5 år och 40 år. Den försäkrades dödsfall medför inte att något försäkringskapital uppstår på försäkringen.

Ändring

Utan samtycke från Handelsbanken Liv kan försäkringen ändras i följande fall:

- sänkning av avtalad förmån

Överlåtelse och pantsättning

Överlåtelse kan bara ske under de förutsättningar som anges under punkt 15 Äganderätt samt rätt att ändra eller på annat sätt föfoga över enskild försäkring i de allmänna villkoren. Pantsättning kan inte ske.

Skatteregler

Försäkringen är i skattehänseende tjänstepension (T). Utfallande belopp beskattas som inkomst av tjänst.

Extra Familjepension (kan inte nytecknas)

Tidigare benämnt Barnpension.

Extra Familjepension betalas ut till insatt förmånstagare om den försäkrade avlider under försäkringstiden.

Inträdesålder och försäkringstid

Den försäkrade ska ha fyllt 18 år men inte 60 år. Extra Familjepension upphör när den försäkrade uppnår sin pensionsålder eller om premiebetalningen upphör. Försäkringen gäller till högst 70 års ålder.

Hälsoprövning

Försäkringen kan endast beviljas efter godkänd hälsoprövning eller efter det att den försäkrade efter särskild riskbedömning accepterat erbjuden förhöjning av premien.

Försäkringsbelopp

Extra Familjepension uppgår till avtalat antal prisbasbelopp. Extra Familjepension kan uppgå till högst fyra prisbasbelopp per år och

högst 40 prisbasbelopp sammanlagt under garantitiden. Försäkringsbeloppets storlek framgår av försäkringsbeskedet.

Handelsbanken Liv har fastställt en övre gräns för hur stor försäkringsrisk bolaget är villigt att godta för en enskild försäkrad, se punkt 7 Riskbedömning i de allmänna villkoren.

Förmånstagare

Om inget annat förordnande anmäls till Handelsbanken Liv, sker utbetalning i första hand till den försäkrades make/sambo och i andra hand den försäkrades barn. Om förmånstagare helt eller delvis avstår från sin rätt, ska dennes rätt övergå till den förmånstagare som enligt förordnandet står närmast i tur.

Förmånstagare kan väljas ur den krets som anges i avsnitt Tillåtna förmånstagare under punkt 24 Förmånstagare i de allmänna villkoren.

Saknas förmånstagare sker ingen utbetalning.

Fortsättningsförsäkring och efterskydd

Rätt till fortsättningsförsäkring och efterskydd föreligger under de förutsättningar som anges under punkt 8 Fortsättningsförsäkring och efterskydd i de allmänna villkoren.

Fortsättningsförsäkring är en individuell försäkring som i skattehänseende är en kapitalförsäkring, premien är inte avdragsgill och utfallande belopp är fritt från inkomstskatt. Försäkringsbeloppet kan vara högst 50 procent av Extra Familjepensionens sammanlagda försäkringskydd.

Indexering

Indexering under premiebetalningstiden sker genom att försäkringsbeloppet förändras i takt med prisbasbeloppet.

Under utbetalningstid sker indexering genom att ersättningsbeloppet förändras i takt med prisbasbeloppet.

Premiebetalning

Premiebetalning sker intill försäkringstidens slut. Om premiebetalningen avslutas upphör försäkringen att gälla.

Utbetalningstid

Utbetalning görs under tio år, den så kallade garantitiden. Den försäkrades dödsfall medför inte att något försäkringskapital uppstår i den enskilda försäkringen.

Ändring

Utan samtycke från Handelsbanken Liv kan försäkringen ändras i följande fall:

- sänkning av avtalad förmån

Överlåtelse och pantsättning

Överlåtelse kan bara ske under de förutsättningar som anges under punkt 15 Äganderätt samt rätt att ändra eller på annat sätt föfoga över enskild försäkring i de allmänna villkoren. Pantsättning kan inte ske.

Skatteregler

Försäkringen är i skattehänseende tjänstepension (T). Utfallande belopp beskattas som inkomst av tjänst.

Ordförklaringar

Avkastningsränta är den räntesats med vilken det totala kapitalet förändras på Alderspension med förvaltning med garanterad ränta.

Fond består av aktier eller andra värdepapper och förvaltas av ett fondbolag. Någon garanti för viss värdeutveckling lämnas inte.

Fribrev innebär att premiebetalning till Alderspension har upphört. Fribrevets värde baseras på inbetalda premier och försäkringskapitalets utveckling.

Förmånstagare är den som enligt särskilt förordnande ska erhålla utfallande belopp.

Försäkrad är den anställde som har sitt liv eller sin hälsa försäkrad.

Försäkringskapital/Pensionskapital är Alderspensionens totala kapital vid varje tidpunkt, inklusive villkorad återbäring.

Försäkring är det enskilda försäkringsåtagande avseende den försäkrade som avtalats mellan Handelsbanken Liv och försäkringstagaren. Försäkring kan vara spar- eller riskförsäkring.

Försäkringstagare är den som ingått avtalet med Handelsbanken Liv och som är ägare av den enskilda försäkringen.

Förvaltningsform är det sätt på vilket kapitalet förvaltas för sparande till Alderspension. Det kan ske i fondförvaltning eller med garanterad ränta eller Livförvaltning. Nyteckning kan endast ske i förvaltningsform fondförvaltning.

Garanterad ränta är den räntesats som det garanterade kapitalet räknas upp med.

Huvudförfallodag är den tidpunkt då omräkning av försäkringsförmåner och premier sker. Om nytt pensionsavtal börjar gälla kan omräkning av försäkringsförmån och premie ske vid det nya avtalets första giltighetsdag för den försäkrade.

Pensionslöfte innebär arbetsgivarens utfästelse om pension. Löftet kan avse pensionsförmåner på viss nivå eller vara ett löfte om att betala en premie av viss storlek. Ett premielöfte kan vara förknippat med föreskrifter om hur premien ska fördelas på försäkringen. Det kan lämnas för enskild individ eller för ett kollektiv. Såväl förmån som premie kan vara bestämd i förhållande till den pensionsmedförande lönen.

Pensionsavtal är en detaljerad beskrivning av de förmåner som omfattas av arbetsgivarens pensionslöfte. Ett pensionsavtal i Handelsbanken Liv kan utgöra en del av en pensionsplan som tillkommit genom kollektivavtal.

Placeringsprofilen anger i procent hur kommande premier på Alderspension fördelas mellan de fonder som den försäkrade själv valt att placera i, eller de fonder som ingår i den vid var tid gällande entrélösning som Handelsbanken Liv anvisar.

Premiebetalare är den som enligt avtalet ska betala premier för de enskilda försäkringarna. Arbetsgivaren är premiebetalare. Arbetsgivaren är alltid fakturamottagare.

Prisbasbelopp är ett belopp som fastställs årligen av regeringen. Prisbasbeloppet följer prisutvecklingen i samhället och används bland annat för att beräkna ersättningar från socialförsäkringen.

Skattekategori är den skatterättsliga indelningen i inkomstskattelagen. Försäkring i Handelsbankens Tjänstepension är T.

Totalavkastning är Handelsbanken Livs faktiska avkastning på det kapital som är hänförligt till Alderspension med förvaltning med garanterad ränta. Totalavkastningen består både av direktavkastning, till exempel räntor och aktieutdelning, och värdeförändring på tillgångarna. Totalavkastningen uttrycks som en räntesats. Totalavkastningen beräknas för varje kapitalförvaltningsportfölj för sig.

Trygghetsförsäkring avser Premiebefrielseförsäkring, Sjukförsäkring, Familjepension och Extra Familjepension. Premiebefrielse- och Sjukförsäkring ger trygghet i händelse av att den försäkrade får sin arbetsförmåga nedsatt. Familjepension och Extra Familjepension ger trygghet för efterlevande i händelse av den försäkrades dödsfall. Försäkringarna är riskförsäkringar och innehåller inte något sparande.

Alderspension är en försäkring som genom sparande ger upphov till ett försäkringskapital som börjar betalas ut vid vald pensionsålder.

Ägare är en person i ett aktiebolag som ensam eller tillsammans med make, sambo, förälder eller barn äger aktier till minst en femtedel av röstvärdet. Den försäkrade behöver inte själv äga några aktier. Har tidigare även benämnts företagare.

Kundklagomål i Handelsbanken Liv

Handelsbankens policy när det gäller klagomål är att de ska behandlas korrekt, omsorgsfullt och så skyndsamt som möjligt. Du har rätt att få ett sakligt svar och kan begära att få det skriftligt om du så önskar. Om ditt klagomål inte kan tillmötesgås har du rätt att få en motivering till detta.

Om du inte är nöjd med Handelsbanken Livs beslut

Om du vill att ett beslut ska omprövas ska ärendet i första hand bedömas av Handelsbanken Livs klagomålsansvarig, e-post: klagomal_handelsbankenliv@handelsbanken.se

Beslut i ett ärende kan även prövas i:

Handelsbankens Försäkringsnämnd

Box 1325
111 83 Stockholm
E-post: klagomal_handelsbankenliv@handelsbanken.se
(ange Handelsbankens Försäkringsnämnd i rubriken)

Om olika meningar ändå kvarstår hänvisar vi till:

Allmänna reklamationsnämnden (ARN)

Box 174
101 23 Stockholm
Tel: 08-508 860 00
Webbplats: www.arn.se

Personförsäkringsnämnden

Box 24067
104 50 Stockholm
Tel: 08-522 787 20
Webbplats: www.forsakringsnamnder.se

Allmänna Reklamationsnämnden och Personförsäkringsnämnden är nämnder för alternativ tvistlösning. En anmälan till nämnderna måste vara skriftlig. För att Allmänna Reklamationsnämnden ska pröva ärendet finns bland annat vissa värde- och tidsgränser. Personförsäkringsnämnden prövar ärenden som innefattar försäkringsmedicinska bedömningar.

Saken kan även prövas i allmän domstol.

Råd och vägledning i försäkringsfrågor:

Konsumenternas försäkringsbyrå

Box 24215
104 51 Stockholm
Tel: 0200-22 58 00
Webbplats: www.konsumenternas.se

Konsumentverket

Box 48
651 02 Karlstad
Tel: 0771- 525 525
Webbplats: www.konsumentverket.se

Konsumentvägledningen i din kommun

